

פרשת ויקרא התשע"ט

adk1010@gmail.com

הרב ארי דוד קאהן

1. ויקרא פרק ה, א-כו

(א) וּנְפֹשׁ כִּי־תִחַטָּא וְשָׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים וְהוּא עֹד אָז אוֹ רָאָה אָז יִדַע אִם־לֹא יִגִּיד וְנִשְׂא עֹנֹו: (ב) אָז נָפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגְעַע בְּכָל־דְּבַר טְמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת חַיָּה טְמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת טְמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת שָׂרִיץ טְמֵאָה וְנִעְלָם מִמֶּנּוּ וְהוּא טְמֵא וְאָשָׁם: (ג) אָז כִּי יִגַע בְּטִמְאַת אֲדָם לְכָל טְמֵאָתוֹ אֲשֶׁר יִטְמֵא בָּהּ וְנִעְלָם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשָׁם: (ד) אָז נָפֶשׁ כִּי תִשָּׁבַע לְבָטָא בְּשִׁפְתָיִם לְהִרְעוֹ אוֹ לְהִיטִיב לְכָל אֲשֶׁר יִבְטָא הָאָדָם בְּשִׁבְעָה וְנִעְלָם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשָׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה: (ה) וְהָיָה כִּי־יֹאשֶׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה וְהִתְוַדָּה אֲשֶׁר חָטָא עָלָיָהּ: (ו) וְהִבִּיא אֶת־אֲשָׁמוֹ לֵה' עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא נִקְבָּה מִן־הַצֹּאֵן כַּשֶּׁבֶה אוֹ־שִׁעִירֵת עֲזִים לְחַטָּאת וְכִפָּר עָלָיו הַכֹּהֵן מִחַטָּאתוֹ: (ז) וְאִם־לֹא תִגִּיעַ יָדוֹ דֵּי שָׂה וְהִבִּיא אֶת־אֲשָׁמוֹ אֲשֶׁר חָטָא שְׁתֵּי תָרִים אוֹ־שְׁנֵי בְנֵי־יוֹנָה לֵה' אֶתְדוֹ לְחַטָּאת וְאֶתְדוֹ לְעֹלָה: ... וְכִפָּר עָלָיו הַכֹּהֵן מִחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר־חָטָא וְנִסְלַח לוֹ: ס (י"א) וְאִם־לֹא תִשְׁיַג יָדוֹ לְשְׁתֵּי תָרִים אוֹ לְשְׁנֵי בְנֵי־יוֹנָה וְהִבִּיא אֶת־קֶרְבָּנוֹ אֲשֶׁר חָטָא עֲשִׂירֵת הָאֵפֶה סֶלֶת לְחַטָּאת ... (י"ג) וְכִפָּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר־חָטָא מֵאַחַת מֵאֵלֶּה וְנִסְלַח לוֹ וְהָיָה לַכֹּהֵן כַּמִּנְחָה: ס (י"ד) וַיְדַבֵּר ה' אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ט"ו) נָפֶשׁ כִּי־תִמְעַל מְעַל וְחַטָּאהּ בְּשִׁגְגָה מִקְדָּשֵׁי ה' וְהִבִּיא אֶת־אֲשָׁמוֹ לֵה' אֵיל תָּמִים מִן־הַצֹּאֵן בְּעֶרְכָּךָ כֶּסֶף־שֶׁקֶלִים בְּשֶׁקֶל־הַקֹּדֶשׁ לְאָשָׁם: (ט"ז) וְאֵת אֲשֶׁר חָטָא מִן־הַקֹּדֶשׁ יִשְׁלֵם וְאֶת־חַמִּישְׁתּוֹ יוֹסֵף עָלָיו וְנָתַן אֹתוֹ לַכֹּהֵן וְהַכֹּהֵן יִכְפָּר עָלָיו בְּאֵיל הָאָשָׁם וְנִסְלַח לוֹ: פ (י"ז) וְאִם־נָפֶשׁ כִּי תִחַטָּא וְעִשְׂתָּהּ אַחַת מִכָּל־מִצְוֹת ה' אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָהּ וְלֹא־יָדַע וְאָשָׁם וְנִשְׂא עֹנֹו: (י"ח) וְהִבִּיא אֵיל תָּמִים מִן־הַצֹּאֵן בְּעֶרְכָּךָ לְאָשָׁם אֶל־הַכֹּהֵן וְכִפָּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל שִׁגְגָתוֹ אֲשֶׁר־שָׁגָג וְהוּא לֹא־יָדַע וְנִסְלַח לוֹ: (י"ט) אָשָׁם הוּא אָשָׁם לֵה': פ (כ) וַיְדַבֵּר ה' אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: (כ"א) נָפֶשׁ כִּי תִחַטָּא וּמְעַלָּה מְעַל בֵּה' וְכִחֹשׁ בְּעִמִּיתוֹ בְּפִקְדוֹן אוֹ־בִתְשׁוּמַת יָד אוֹ בְּגִזֵּל אוֹ עֲשָׂק אֶת־עַמִּיתוֹ: (כ"ב) אוֹ־מִצְאָ אֲבֹדָה וְכִחֹשׁ בָּהּ וְנִשְׁבַע עַל־שִׁקְרָה עַל־אֶחָת מִכָּל אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה הָאָדָם לְחַטָּא בְּהִנָּה: (כ"ג) וְהָיָה כִּי־יִחַטָּא וְאָשָׁם וְהִשְׁיִיב אֶת־הַגִּזְלָה אֲשֶׁר גִּזַּל אוֹ אֶת־הַעֲשָׂק אֲשֶׁר עֲשָׂק אוֹ אֶת־הַפִּקְדוֹן אֲשֶׁר הִפְקִיד אֹתוֹ אוֹ אֶת־הָאֲבֹדָה אֲשֶׁר מָצָא: (כ"ד) אוֹ מָכַל אֲשֶׁר־יִשְׁבַע עָלָיו לְשִׁקְרָה וְשָׁלַם אֹתוֹ בְּרֵאשׁוֹ וְחַמִּשְׁתּוֹ יוֹסֵף עָלָיו לְאֲשֶׁר הוּא לוֹ יִתְּנֶנּוּ בְּיוֹם אֲשִׁמּוֹתוֹ: (כ"ה) וְאֶת־אֲשָׁמוֹ יָבִיא לֵה' אֵיל תָּמִים מִן־הַצֹּאֵן בְּעֶרְכָּךָ לְאָשָׁם אֶל־הַכֹּהֵן: (כ"ו) וְכִפָּר עָלָיו הַכֹּהֵן לַפְּנֵי ה' וְנִסְלַח לוֹ עַל־אֶחָת מִכָּל אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה לְאֲשָׁמָה בָּהּ: פ

2. במדבר פרק ה,

(ה) וַיְדַבֵּר ה' אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ו) דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אוֹ־אִשָּׁה כִּי יַעֲשֶׂה מִכָּל־חַטָּאת הָאֲדָם לְמַעַל מְעַל בֵּה' וְאֲשָׁמָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא: (ז) וְהִתְוַדָּו אֶת־חַטָּאתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ וְהִשְׁיִיב אֶת־אֲשָׁמוֹ בְּרֵאשׁוֹ וְחַמִּישְׁתּוֹ יוֹסֵף עָלָיו וְנָתַן לְאֲשֶׁר אָשָׁם לוֹ: ... (י"א) וַיְדַבֵּר ה' אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: (י"ב) דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי־תִשְׁטָה אֶשְׁתּוֹ וּמְעַלָּה בּוֹ מְעַל: (י"ג) וְשָׁכַב אִישׁ אִתָּהּ שִׁכְבַת־זָרַע וְנִעְלָם מֵעֵינַי אִשָּׁה וְנִסְתַּרְהָ וְהִיא נִטְמָאָה וְעַד אֵין בָּהּ וְהוּא לֹא נִתְפָּשָׂה:

3. העמק דבר ויקרא פרק ה

(כ"א) נפש כי תחטא. במה שמפרש המקרא באיזה חטא מיירי, ואח"כ הוסיף לפשוט: ומעלה מעל בה'. פי' מעילה הוא שנוי רשות כדאיתא בת"כ ובמס' מעילה ד"כ,

4. רש"ר הירש ויקרא פרק ה

כי - תמעל מעל: "מעל" קרוב ל"מעיל"; וכעין זה "בגד" קרוב ל"בגד". מתגלה כאן מהלך המחשבות ההרמוני, שיצר את שורשי הלשון העברית. בגד הוא לבוש האדם; בגידה היא הפרת אמונים בעניינים אנושיים כלליים. מעיל הוא לבוש הכהן הגדול; מעילה היא הפרת אמונים בענייני קדושה וכהונה. נראה אפוא, שהבוגד עושה מעשה בגד, והמועל עושה מעשה מעיל. בגדו של אדם הוא סימן לאופיו. אם האמינו בי כאדם, ואני מכזב באמון זה, מתברר שהייתי רק "בגד" גרידא; כלפי חוץ אני נראה כאדם - אך אין כאן אלא מסכה של אדם. וכן "מעול": היו רשאים לצפות ממני, שרוח כהונה תפעם בקרבי; אך לא היתה עלי אלא מסכה של כהנים. במסכת מעילה יח ע"א נאמר: "אין מעל אלא שנוי, וכן הוא אומר (במדבר ה, יב) איש איש כי תשטה אשתו ומעלה בו מעל, ואומר (דברי - הימים א' ה,

כה) וימעלו באלהי אבותיהם ויזנו אחרי וגו'". לשון מעילה מציינת את הפרת האימון של אשה כלפי בעלה ושל ישראל כלפי ה'; ומכאן, שאין מעילה אלא שינוי: התנהגות המועל היא שונה מזו שהיה ראוי לצפות לה. וכך ביחס אל "קדשי ה'": המועל נהג בהם שלא כראוי - בניגוד למה שהיה צפוי על פי ייעודם:

5. אבן עזרא ויקרא פרק ה

כה) ומעלה מעל בה' שעבר על מצות לא תעשה מדבר שהוא בינו ובין אדם. או בתשומת יד שותפות, ששם ידו עמו. בגזל בחזקה, כמו ויגזול את החנית (דה"א יא, כג). עשק בסתר. ועמיתו - רעהו ויתכן שהוא בעומתו:

כב) ונשבע על שקר פירושו או נשבע על ממון שיבקש אדם ממנו, והעד או מכל אשר ישבע עליו לשקר (כד) וה"א בהנה נוסף:

6. דעת זקנים מבעלי התוספות ויקרא פרק ה

א) ושמעה קול אלה. בא וראה שבכל הפרשיות כתיב שגגה וכאן ובשבועת בטוי לא כתיב שגגה לומר לך שגדול עונש השבועה שאפילו שגגתה עולה זדון וכן אמר שלמה אל תתן את פיך לחטיא את בשרך ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא וגם כשיבא הקדוש ברוך הוא לדון את הבריות ידון אותם עם מכשפים ומנאפים שנאמר והייתי עד ממהר במכשפים ובמנאפים ובנשבעים בשמי לשקר:

7. [רבינו] בחיי ויקרא פרק ה

י) וכפר עליו הכהן וגו' ונסלח לו. מן השמים, כי העון מתבטל עם הקרבן על ידי הקדוש ברוך הוא, וזה לשון "וכפר" מלשון: (בראשית לב, כא) "אכפרה פניו", אבל הסליחה לגמרי אינה מסורה ביד בשר ודם אלא להקדוש ב"ה בלבד, כענין שכתוב: (תהלים קל, ד) "כי עמך הסליחה". וכן תמצא הלשון הזה בכולן: וכפר עליו הכהן ונסלח לו, חוץ משבועת בטוי שהזכיר שם: "וכפר עליו הכהן מחטאתו", ולא הזכיר "ונסלח לו".

טו) נפש כי תמעול מעל וחטאה בשגגה מקדשי ה'. הקדים כאן בפרשת הקדש מעילה לחטא, ובפרשת פקדון ודברים שבין אדם לחבירו הקדים חטא למעילה. הוא שאמר: נפש כי תחטא ומעלה מעל בה', וכן הזכיר כאן: "וחמישיתו", ובפרשת פקדון: "וחמישיתו", והטעם בכל זה כי לשון מעילה הוא מזיד, כאמרו: (עזרא ט, ב) "ויד השרים והסגנים היתה במעל הזה ראשונה", ולשון חטא הוא השוגג, מלשון (שופטים כ, טז) "ולא יחטיא", ולכך הקדים בהקדש שהוא מחקי הקדוש ברוך הוא מעילה לחטא, ושם הדבר שוגג ועל כן אמר לשון חטא שהוא השוגג, אבל בחקי הבריות בתביעות שבין אדם לחברו הקדים חטא למעילה ושם הדבר זדון, ולפיכך הזכיר מעילה באחרונה, וכל זה מחסדי הש"י כי החמיר יותר בחקי הבריות בין זה לזה יותר ממה שהחמיר בחקו יתברך.

8. אלשיך ויקרא פרק ה

כה) יאמר אל ימעט בעיניך החוטא לחבירו. כי דע מאשר יחטא לחברו יבא למעול מעל בה'. וזהו נפש כי תחטא, ולא לה', מזה יבא למעול מעל בה'. ופירש ואמר. שהוא, כי וכחש בעמיתו בפקדון וכו' הרי חוטא לחבירו. מזה יבא למעול מעל בה'. כי מזה יבא יוסיף (כב) לחטא בהנה, שהוא כי ישבע על שקר, שהוא שבועת הפקדון, והיא מעל בה', נוסף על חטא עכבו ממון חבירו אצלו. הנה כי מחטא איש לחבירו יבא למעול בה'. לכן כאשר ישוב בתשובה, שאחר שכפר ונשבע, הודה שנשבע על שקר. על כן לעומת הדרגת חטאו, תהיה הדרגת תשובתו. כי תחלה יתקן מה שהיה עושק את עמיתו, ושלם את הקרן וחמישיתו. ואחר כך (כה) ואת אשמו יביא לה'. ללמד כי כאשר החוטא לעמיתו ימשך לחטא לה', כן השב ומתקן מה שבינו לחבירו, יתקן גם כן מה שבינו לשמים, כי זה יביאנו לזה. באופן, שלא ימעט לאיש תיקון מה שבינו לחבירו, כי השב ממה שבינו לחבירו, ישוב גם במה שבינו למקום. ולא עוד אלא שחפץ הוא יתברך שבשל חבירו יתחיל האיש לתקן ואחר כך ואת אשמו יביא לה':

9. כלי יקר ויקרא פרק ה

כה) נפש כי תחטא ומעלה מעל בה'. כאן הקדים חטא למעילה, ובגזל הקדש (בפסוק טו) הקדים מעילה לחטא, לפי שפרשה זו מדברת בכופר ממון חבירו ואחר כך נשבע לשקר והרי חטא לחבירו חטא אחד, ולשמים חטאו כפול, כי מצד הגזילה עבר על מצות ה' ואחר כך נשבע לשקר. וזה שאמר

נפש כי תחטא היינו בעמיתו ומעלה מעל בה' שתי מעילות כאמור, ולשון מעילה שייך ביותר כלפי מעלה כמו שפירש רש"י אין מעילה אלא שינוי וכו' כי טוב ה' לכל והוא לא כגמול ידו השיב לו והוא משנה ואינו עושה כמו שעשה לו, אבל אצל בשר ודם אין שייך לשון מעילה כי מה טובה היטיב לו בפקדון או בגזל. אבל בגזל הקדש הקדים מעילה כי מיד כשאכל ונהנה מן ההקדש מעל בה' כי שלח ידו בשולחן גבוה, וכפל המעילה לרבות הנהנה בלא אכילה כפירוש רש"י. ואחר כך אמר וחטאה כי חטא גם לאדם כי גזל חלק הכהנים כי מן הקדשים המה יקחו חלקם: ועל צד הרמז אמר נפש כי תחטא ומעלה מעל בה' וכחש בעמיתו בפקדון. כי בכל לילה האדם מפקיד רוחו ביד הקדוש ברוך הוא ואף על פי שהנשמה חייבת להקב"ה כי על ידי העוונות היא נרדפת עד חובה, מכל מקום אין הקדוש ברוך הוא מעכב פקדונו ומחזירו לו כעין שנתנה לו. וזה המכחש בפקדון חבירו אף על פי שאינו חייב לו, לא כגמול ידו השיב להקב"ה. ולפי זה הנפש החוטאת בפקדון חבירו מועל בשלישי דהיינו בה' אשר צוה לו להחזיר פקדונו:

10. אור החיים ויקרא פרק ה

(כא) נפש כי תחטא ומעלה וגו'. צריך לדעת למה אמר כי תחטא ואין לנו לפרש כאן כי תחטא היא ההכחשה שהרי הוא אומר וכחש בעמיתו, עוד אומרו מעל בה' מה שלא אמר בכל החטאות. עוד אומרו וכחש בעמיתו שלא היה צריך לומר בעמיתו גם שיעור התיבה אינו מדוקדק. ואולי כי יודיע הכתוב ג' ענפי רשע שיעשה בעל עבירה זו, הא' נטילת דבר שאינו שלו הוא ענף הגזל. ב' ומעלה מעל בה' פירוש בה' כביכול עשה המעל פירוש לשון שינוי כי הוא שפט על פי המעשים וזיכה לזה שיהיה לו ממון וכשזה בא וגוזלו נמצא שגורם מעילה בה' ששינה עליו את הדין שלא עמד בידו ממה שהגיעו כפי משפט ה' ונמצא ה' כביכול נחשד שלא עשה משפט צדק, ואולי שכפל לומר ומעלה מעל ולא הספיק לומר ומעלה בה', נתכוון לכלול גם כן צד הגזלן כי גם לצדו מעל בה' כביכול כי הוא דנו בחסרון הלקוח והוא נוטל מה שלא נקצב עליו במשפטי ה'. ג' וכחש בעמיתו פירוש שמרשיע את הצדיק כשתובע ממנו פקדונו וכו' הוא אומר לו לא היו דברים מעולם ומשימו מכחש, והוא אומרו וכחש בעמיתו פירוש משים הכחוש בעמיתו שהוא הנגזל ממנו משימו רשע שתובע דבר שאינו שלו ואומר לו למה תשקר עלי ויריב עמו. והנה ג' דברים אלו אינם אלא בפקדון או בתשומת יד או בגזל כשגוזל ממנו את שלו או עושק שכר שכיר, אבל במצא אבידה אין בה כיחש בעמיתו, לזה אמר הכתוב בפני עצמה או מצא אבידה וכחש בה וגו':

עוד ירמוז כאן שלשה דברים רעים הגורמת הנפש המרשעת הא' היא נחסרת מאורה וממעלתה, והוא אומרו נפש כי תחטא לשון חסרון בנפש עצמה, ב' ומעלה מעל בה' על דרך אמרו אנשי אמת כי אין לך נפש מישראל שאין שפע נשמתו יורד לה להתקיים שזולת זה אין לה חיות זולת הנפש אשר עלתה צחנתה ובאשה בעון פלילי לזה יכרת ממנה השפע האלהי כאומרו (בראשית י"ז) ונכרתה הנפש ההיא, ודרך השפע בא דרך ב' חוטי דקים דרך ב' נקבי האף והוא דרך מקום דבקות הנפש עם קונה כאומרו (דברים ד') ואתם הדבקים בה' אלהיכם והנה בחטא האדם מהחטאים כאלה הנפש ההיא שולטים בה ובשפעה החיצונים כידוע ונהנים מהשפע האלהי הרשעים ההם, והוא אומרו ומעל מעל בה' כביכול באור הנמשך ממנו, והוא סוד הרמוז באומרו (משלי כ"ח) גוזל אביו ואמו וגו' חבר הוא לאיש משחית פירוש לצד שמתחבר לבחינת הרע הנקרא איש משחית והבן. הג' כי גם לכללות הקהל הוא גורם ההכחשה פירוש לצד שכל ישראל כאחד רעת אחד תסובב רע לכל הנצר, והוא אומרו וכחש בעמיתו שנעשית עמיתו כחושה מצדו רחמנא ליצלן והוא מה שרמז בפסוק גוזל אביו ואמו ואמרו ז"ל (ברכות ל"ה) אמו זו כנסת ישראל כי באמצעות אנשי חיל מתרבה בכללות עם ה' השלום והטוב והחיים:

11. במדבר פרק כ, יב-יג

(יב) וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן יַעַן לֹא־הֶאֱמַנְתֶּם בְּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְכֹן לֹא תִבְיֹאוּ אֶת־הַקֹּהֵל הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נָתַתִּי לָהֶם: (יג) הָמָּה מִי מְרִיבָה אֲשֶׁר־רָבוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־ה' וַיִּקְדַּשׁ בָּם:

12. דברים פרק לב, מח-נב

(מח) וַיְדַבֵּר ה' אֶל־מֹשֶׁה בְּעֶצְם הַיּוֹם הַזֶּה לֵאמֹר: (מט) עֲלֶה אֶל־הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה הֲרִנְבוּ אֲשֶׁר בְּאָרֶץ מוֹאָב אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי יַרְדֵּן וְרָאֵה אֶת־אָרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אָנֹכִי נָתַן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְאֶחְזָה: (נ) וּמַת בְּהָר אֲשֶׁר

אתה עלה שמה והאסף אל-עמיו כְּאֲשֶׁר-מָלַת אֶהְרֹן אֶחִיד בְּהָר הַהָר וַיֹּאסֶף אֶל-עַמּוּי: (נא) על־אֶשֶׁר
מַעֲלֵתֶם בִּי בַתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִי-מְרִיבֵת קֹדֶשׁ מִדְּבַר-צֶן עַל אֲשֶׁר לֹא-קִדַּשְׁתֶּם אוֹתִי בַתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
(נב) כִּי מִנְגֵד תִּרְאֶה אֶת-הָאָרֶץ וְשָׁמָּה לֹא תָבֹא אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-אָנִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: פ

13. ספר שם משמואל - פרשת חקת - שנת תרע"ה

ולפי האמור יש לפרש את ג' הלשונות הנאמרים בחטא זה, לא האמנתם בי להקדישני, מריתם פי וגו'
להקדישני, מעלתם בי וגו' אשר לא קדשתם וגו'. ונראה לפרש לפימ"ש לעיל היו ג' שגגות, אחד על
אשר לא ענה להם עמדו ואשמעה, ובודאי אם הי' עושה כן הי' מביא אמונה בה' ובמשה עבדו שהי'
מורה שכל מה שמשה אומר הכל הוא מפי הגבורה, ובחטא זה נאמר לא האמנתם בי כמו שפירש
הרמב"ן שהוא פועל יוצא לישראל. החטא השני ששגג לדבר אל הסלע האחר במקום שהי' נצרך
הכאה ולא נתן מים והי' בדבר חילול ש"ש לשעתו כמובן, שהרי לא עלה על דעת העם שהי' צריך
הכאה, ובזה החטא נאמר אשר מריתם והוא נמי פועל יוצא לישראל שעשה אותם ממרים לשעתם
שהרי לא עמדו דברי משה בשם ה', וחשבו על הש"י ועל משה תועה ח"ו. החטא הג' ששגג להכות
את הסלע הראשון שלא הי' צריך אלא דיבור, והיינו משום דענין רכות האבן שנעשתה ספוגית
שנשארה בה המעלה שהשיגה מעמידתו ית"ש שמה ועדיין היא קודש, והם החשיבוה לחולין לומר
שנסתלקה הקדושה שמאז והוצרך לחזור ולהכותה, והוא ענין מעילה שמתנהג עם קודש כאילו הי'
חולין כמו הנהנה מן ההקדש, ודו"ק:

14. יהושע פרק כב,

(י) וַיָּבֹאוּ אֶל-גְּלִילוֹת הַיַּרְדֵּן אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיִּבְנוּ בְּנֵי-יִרְאֵוּבֵן וּבְנֵי-גֵד וַחֲצִי שְׂבֵט הַמְּנַשֶּׁה שָׁם מִזְבֵּחַ
עַל-הַיַּרְדֵּן מִזְבֵּחַ גָּדוֹל לַמַּרְאֵה: (יא) וַיִּשְׁמְעוּ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לְאִמְרֵי הַגָּה כִּנּוּ בְּנֵי-יִרְאֵוּבֵן וּבְנֵי-גֵד וַחֲצִי שְׂבֵט
הַמְּנַשֶּׁה אֶת-הַמִּזְבֵּחַ אֶל-מוֹל אֶרֶץ כְּנָעַן אֶל-גְּלִילוֹת הַיַּרְדֵּן אֶל-עֵבֶר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (יב) וַיִּשְׁמְעוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיִּקְהָלוּ כָּל-עַדַת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל שְׁלֵה לַעֲלוֹת עֲלֵיהֶם לְצַבָּא: פ (יג) וַיִּשְׁלְחוּ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶל-בְּנֵי-
רְאוּבֵן וְאֶל-בְּנֵי-גֵד וְאֶל-חֲצִי שְׂבֵט-מְנַשֶּׁה אֶל-אֶרֶץ הַגִּלְעָד אֶת-פִּינְחָס בֶּן-אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן: (יד) וַעֲשֶׂה
נְשִׂאִים עִמּוֹ נְשִׂיא אֶחָד נְשִׂיא אֶחָד לְבֵית אָב לְכָל מִטּוֹת יִשְׂרָאֵל וְאִישׁ רֹאשׁ בֵּית-אֲבוֹתָם הֵמָּה לְאֶלְפִי
יִשְׂרָאֵל: (טו) וַיָּבֹאוּ אֶל-בְּנֵי-רְאוּבֵן וְאֶל-בְּנֵי-גֵד וְאֶל-חֲצִי שְׂבֵט-מְנַשֶּׁה אֶל-אֶרֶץ הַגִּלְעָד וַיְדַבְּרוּ אִתָּם
לֵאמֹר: (טז) כֹּה אָמְרוּ כָּלֹ עַדַת ה' מַה-הִמְעַל הַזֶּה אֲשֶׁר מַעֲלַתֶּם בְּאֵלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְשׁוֹב הַיּוֹם מֵאֲחֵרֵי
ה' בְּבָנוֹתֵיכֶם לְכֶם מִזְבֵּחַ לְמַרְדְּכָם הַיּוֹם בְּה': (יז) הַמְעַט-לָנוּ אֶת-עֵינֵינוּ פְּעוֹר אֲשֶׁר לֹא-הִטְהַרְנוּ מִמֶּנּוּ עַד
הַיּוֹם הַגָּה וַיְהִי הַגָּפָף בַּעַדַת ה': (יח) וְאַתֶּם תֵּשְׁבוּ הַיּוֹם מֵאֲחֵרֵי ה' וְהִזֵּה אִתְּם תִּמְרְדוּ הַיּוֹם בְּה' וּמִחֵר
אֶל-כָּל-עַדַת יִשְׂרָאֵל יִקְצֹף: (יט) וְאִךְ אִם-טִמְאַה אֶרֶץ אַחֲזַתְכֶם עֲבְרוּ לְכֶם אֶל-אֶרֶץ אַחֲזַת ה' אֲשֶׁר
שָׁכַן-שָׁם מִשְׁפַּח ה' וְהֶאֱחָזוּ בַתּוֹכְנוּ וּבְה' אֶל-תִּמְרְדוּ וְאַתְּנוּ אֶל-תִּמְרְדוּ בְּבָנוֹתֵיכֶם לְכֶם מִזְבֵּחַ מִבְּלַעֲדֵי
מִזְבֵּחַ ה' אֱלֹהֵינוּ: (כ) הֲלוֹא עָכְנוּ כְּוָרַח מַעַל מַעַל בְּחֵרֶם וְעַל-כָּל-עַדַת יִשְׂרָאֵל הָיָה קָצָף וְהוּא אִישׁ
אֶחָד לֹא גִוַע בַּעֲוֹנוֹ: פ (כא) וַיַּעֲנוּ בְּנֵי-רְאוּבֵן וּבְנֵי-גֵד וַחֲצִי שְׂבֵט הַמְּנַשֶּׁה וַיְדַבְּרוּ אֶת-רִאשֵׁי אֶלְפִי
יִשְׂרָאֵל: (כב) אֵלֹ אֱלֹהֵימֹס ה' אֵלֹ אֱלֹהֵימֹס ה' הוּא יִדַע וַיִּשְׂרָאֵל הוּא יִדַע אִם-בְּמִרְדָּה וְאִם-בְּמַעַל בְּה'
אֶל-תוֹשִׁיעֵנו הַיּוֹם הַזֶּה: (כג) לְבָנוֹת לָנוּ מִזְבֵּחַ לְשׁוֹב מֵאֲחֵרֵי ה' וְאִם-לְהַעֲלוֹת עָלֵינוּ עוֹלָה וּמִנְחָה וְאִם-
לַעֲשׂוֹת עָלֵינוּ זְבָחֵי שְׁלָמִים ה' הוּא יִבְקֹשׁ: (כד) וְאִם-לֹא מִדְּאָגָה מִדְּבַר עֲשִׂינוּ אֶת-זֹאת לְאִמְרֵי מִחֵר
יִאֲמְרוּ בְּנֵיכֶם לְבָנֵינוּ לְאִמְרֵי מַה-לָּכֶם וְלֵה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: (כה) וַיִּגְבֹּל גְּמֹלָה בֵּינֵנוּ וּבֵינֵיכֶם בְּנֵי-רְאוּבֵן
וּבְנֵי-גֵד אֶת-הַיַּרְדֵּן אִינֹלְכֶם חֲלַק בְּה' וְהַשְׁבִּיתוּ בְּנֵיכֶם אֶת-בְּנֵינוּ לְבַלְתִּי יֵרָא אֶת-ה': (כו) וַנֹּאמֶר
נַעֲשֶׂה-נָּא לָנוּ לְבָנוֹת אֶת-הַמִּזְבֵּחַ לֹא לְעוֹלָה וְלֹא לְזָבַח: (כז) כִּי עַד הוּא בֵּינֵנוּ וּבֵינֵיכֶם וּבֵינֵנוּ דְרוֹמֵינוּ
אֲחֵרֵינוּ לַעֲבֹד אֶת-עַבְדַת ה' לְפָנָיו בַּעֲלוֹתֵינוּ וּבְזֻבְחֵינוּ וּבְשִׁלְמֵינוּ וְלֹא-יִאֲמְרוּ בְּנֵיכֶם מִחֵר לְבָנֵינוּ אִינֹ-
לְכֶם חֲלַק בְּה': (כח) וַנֹּאמֶר וְהִזֵּה כִּי-יִאֲמְרוּ אֲלֵינוּ וְאֶל-דֹרֹתֵינוּ מִחֵר וְאֲמָרְנוּ רָאוּ אֶת-תְּבַנְיַת מִזְבֵּחַ ה'
אֲשֶׁר-עָשׂוּ אֲבוֹתֵינוּ לֹא לְעוֹלָה וְלֹא לְזָבַח כִּי-עַד הוּא בֵּינֵנוּ וּבֵינֵיכֶם: (כט) חֲלִילָה לָנוּ מִמֶּנּוּ לְמַרְדָּה בְּה'
וְלְשׁוֹב הַיּוֹם מֵאֲחֵרֵי ה' לְבָנוֹת מִזְבֵּחַ לְעוֹלָה לְמִנְחָה וּלְזָבַח מִלְבָּד מִזְבֵּחַ ה' אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר לְפָנָי מִשְׁפָּנוּ:

15. עזרא פרק י, י-יב

(י) וַיִּקְם עֲזָרָא הַכֹּהֵן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַתֶּם מַעֲלַתֶּם וַתֵּשְׁבוּ נְשִׁים נְכָרִיּוֹת לְהוֹסִיף עַל-אֲשַׁמַת יִשְׂרָאֵל:
(יא) וְעַתָּה תָּנוּ תוֹרָה לְה' אֱלֹהֵי-אֲבֹתֵיכֶם וַעֲשׂוּ רְצוֹנֹו וְהַבְדִּילוּ מֵעַמֵי הָאָרֶץ וּמִן-הַנְּשִׁים הַנְּכָרִיּוֹת: (יב)
וַיַּעֲנוּ כָּל-הַקְהָל וַיֹּאמְרוּ קוֹל גָּדוֹל כִּן כְּדָבָרְךָ עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת: